

Homok és halók

Áprilisban javában tombol a halószezon – idén sem volt másképp, a változékony időjárás ideális feltételeket teremtett. Gyakorlatilag alig volt olyan nap a hónap során, amely valamilyen halójelenség nélkül múlt volna el! Ezek többsége persze nem volt túlzottan látványos, ám aki tényleg felnézett néha az égre, az láthatta.

Április 1-jén a rovatvezetőnél volt fényes körülírt haló, 2-án Kósa-Kiss Attila reggel elsőként fényes naposzlopot és melléknapot, kicsit később halvány, de teljes 22 fokos halót, majd végül felső érintő ívet látott. 3-án a rovatvezetőnél melléknapok és felső érintő ív volt, 4-én 22 fokos haló, Kósa-Kiss Attila is 22 fokos halót és felső érintő ívet észlelt, Hadházi Csaba pedig gyönyörű körülírt halót örökített meg. 7-én a rovatvezető látott zenitkörüli ívet és felső érintő ívet, Hadházi Csaba 22 fokos halót fotózott. 10-én Rosenberg Róbert fényes melléknapot és naposzlopot fényképezett napnyugtakor. Április 11-én Kósa-Kiss Attila látta a 22 fokos haló felső felét, 13-án Rosenberg Róbert és a rovatvezető 22 fokos halót, Hadházi Csaba pedig este 22 fokos holdhalót fotózott, Kósa-Kiss Attila mind a nappali, mind az éjszakai 22 fokos halóról beszámolt a rovatnak. Nagyszalontán másnap, 14-én a déli órákban is megjelent a 22 fokos haló. 15-én ismét 22 fokos holdhalót észlelt Kósa-Kiss Attila, a rovatvezetőnél 15-én délután látszott 22 fokos haló, 16-án éjszaka pedig a fényesebb csillagok, bolygók körül látványos, színes pártákat hozott létre a fátyolfelhőzet. 17-én Kósa-Kiss Attila délelőtt teljes 22 fokos naphalót, este pedig holdhalót figyelt meg, a rovatvezetőnél zenitkörüli ív látszott a délután során. 18-án észlelőnk színpompás felső érintő ívet látott, a rovatvezetőnél a nap során többször is kialakult fényes 22 fokos haló, majd este 22 fokos holdhaló következett. 22-én igen fényes 22

fokos naphaló volt a rovatvezetőnél, néha megjelenő melléknapokkal és melléknapívvvel, később körülírt haló volt. 23-án ismét 22 fokos haló látszott, ezt Rosenberg Róbert is megörökítette, Kósa-Kiss Attila pedig este a Hold felett figyelt meg felső érintő ívet, majd a 22 fokos holdhaló felső részét. 24–25-én a rovatvezető látott 22 fokos naphalót.

Hadházi Csaba gyönyörű fényes, kontrasztos körülírt halót örökített meg április 4-én

A már szokásos Hold-Jupiter-együttállítás ezúttal sem maradt el, Bakos Liza 17-én este örökítette meg a párost, ragyogóan fényes és pompás színű holdkoszorúval egyetemben. Az éjszaka során Rosenberg Róbert is fotózott, a holdkoszorú részben nála is megjelent. A rovatvezetőnél csak párta tudott kialakulni a Hold és a Jupiter körül a kevésbé tökéletes felhőzetben. Az éjszaka második felében folyamatosan megfigyelhető az egyre fényesedő Mars és a Szaturnusz a Skorpióban, igen szép, szívet gyönyörködtető laza együttállásban. Szabó Szabolcs Zsolt 16-án Szolnokról figyelte meg a két bolygó és az Antares hármasát, mindezt a vékony felhőknek

köszönhetően ragyogó pártákkal. A párták közismerten kiemelik az égitestek eredeti színét, így igen látványos volt képein a Mars és az Antares vörösének mégoly csekély különbsége is! Az Antares inkább narancsos, míg a Mars barnásvörös fényudvarban ült, a Szaturnusz esetében a párta színe gyakorlatilag fehér volt. Mindeközben a sekélyen húzódó fátyolsáv feletti égrész pazar átlátszóságú volt szolnoki észlelőnkél, a városi fényszennyezés ellenére kiválóan látszott a Tejút sávja.

Bakos Liza a Hold és a Jupiter kettősét ragyogó holdkoszorúval együtt fotózta 17-én késő este

A hónap elején erőteljes déli áramlással afrikai sivatagi por lepté el Közép- és részint Nyugat-Európa égboltját, így hazánkét is. A por jól láthatóan befolyásolta az átlátszóságot derült időben éjjel és nappal egyaránt, napkelte-napnyugta idejében pedig szürkés-sárgás, okkeres színeket varázsolta az ég aljára. Sok esetben a záporokkal, illetve többször szárazan ülepedett ki, sáros és poros nyomot hagyva maga után. Több alkalommal látszott

jelentős méretű Bishop-gyűrű is a Nap körül a hónap első dekádjában. Rosenberg Róbert a derült égre vetülő kondenzcsík-árnyékokat örökítette meg, amelyek a homokrétegnek köszönhetően jelentek meg. Április 3-án, 5-én és 6-án a napnyugta szürkés homályát fotózta le. 6-án Piriti János is megörökítette a homoktengerbe lenyugvó Napot. Kósa-Kiss Attila így számol be a látottakról: „2016. április 4-én, 5-én, 6-án és 7-én Nagyszalonta égboltját olyan mértékű homály borította, hogy az ég kékjét gyakorlatilag nem lehetett felfedezni. A sárgásszürke égen a Nap körül a sivatagi porfátyol vastagságától függően 30–40 fok átmérőjű (a terjedelmesebb méret nagyobb mennyiségű porhoz kapcsolható), elmosódott peremű, sárgás színű fényes terület látszott, külső részét halvány pasztellbarna színű, ún. Bishop-gyűrű övezte. A jelzett időszakban a kelő és nyugvó Nap fehéres vagy világosszürke színben mutatkozott, amit a vastagabb fátyolfelhő sem volt képes észrevehetően befolyásolni.”

A homok leginkább a horizont feletti néhány (egyes napokon közel 10–15) fokos részen halványította el, például a Tejút szalagját, a szokásos fényszennyezés világos ragyogása helyett egyszerűen csak egy tompa, fénytelen, csillagokat sem mutató sáv látszott az egyébként derült ég alján.

A nyár közeledtével ne feledkezzünk el az ilyenkor szokásos észlelnivalóról: június közepétől augusztus legelejéig idén talán már kicsit jobb eséllyel láthatunk éjszakai világító felhőket. A naptevékenység csökkenőben van, így az extrém-ultraibolya sugárzás is gyengébb, azaz a mezoszféra vízmolekulái nem okvetlenül bomlanak le a sugárzás hatására lebomlának. Nézzük tehát az ÉNy-ÉK-i égrész napnyugta után egy-másfél órával és napkelte előtt ugyanennyivel, ha lehetőségünk adódik rá!

Landy-Gyebnár Mónika